

Nr 40.

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1933 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om viss ändring av bestämmelserna rörande beskattning av inkomst av skogsbruk.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 335, har herr *Johansson* i Edsbyn hemställt, »att riksdagen måtte besluta i skattelagarna få införda bestämmelser som tydligt föreskriva, att intäkt av skogsbruk skall beskattas vare sig fastighetsägaren själv försäljer och mottager betalning för avverkningsrätt eller han genom gåvobrev avhänder sig skog på rot och gåvans mottagare äger att försälja avverkningsrätten och mottaga likvid för densamma, samt att vederbörande utskott måtte få i uppdrag att i lagtexten formulera härför behöfliga bestämmelser».

I motionen har uppgivits, att under senare år ett särskilt förfaringsätt praktiserats för undgående av skatt för inkomst genom försäljning av avverkningsrätt till skog. Därvid hade i regel tillgått så att, sedan fastighetsägaren låtit uppräknas, stämpla och värdera den skog, som vore avsedd att försäljas, han genom gåvobrev bortskänkte skogen till sina barn, vilka därigenom komme att formellt bliva säljare av skogen. Åtskilliga taxeringsnämnder hade emellertid taxerat de fastighetsägare, som bortgivit skogen, för inkomst genom skogsförsäljningen. I de fall, där sådana frågor genom besvär dragits under beskattningsdomstolarnas prövning, hade utgången blivit växlande, vadan föreliggande prejudikat icke vore tillräckligt vägledande. Motionären har hänvisat till två utslag av regeringsrätten, meddelade det ena den 2 september 1926 (Årsbok not Fi 439) och det andra den 10 oktober 1930 (Årsbok not Fi 1061). I förstnämnda mål hade fastighetsägaren hos kammarrätten anfört besvär över prövningsnämndens beslut. Genom utslag den 6 juni 1926, däri regeringsrätten ej gjort ändring, ogillade kammarrätten de anförda besvären, enär av utredningen ej framginge, huruvida klaganden genom i vederbörlig ordning fullbordad gåva till sina barn avhänt sig ifrågavarande skog. Enligt berörda den 10 oktober 1930 meddelade utslag åter fann regeringsrätten att i målet blivit styrkt, att klaganden för ifrågavarande upplåtelse

av skogsmark icke bekommit större gottgörelse än 10,000 kronor, samt nedsatte i följd därav de klaganden åsatta taxeringarna för inkomst. Däremot taxerades klaganden icke för den del av köpeskillingen för skogen eller 27,979 kronor, som uppburits av hans barn. Två regeringsråd voro emellertid skiljaktiga och ansågo kammarrättens utslag i sistnämnda målet böra lämnas utan ändring. Av de anförda exemplen framginge, att gällande skattelagstiftning bruste i tydlighet i förevarande hänseende. Då det ofta gällde mycket avsevärda belopp, som på dylikt sätt kunde obehörigen undandragas beskattning, vore det angeläget, att i skattelagarna infördes tillägg eller förtydliganden av sådan innebörd, att intäkt av skogsbruk skulle beskattas, vare sig fastighetsägaren själv sålde och mottog betalning för skogen eller han genom gåvobrev — stämpelbelagt eller icke — överlätit skogen på rot åt andra, som ägde att sälja avverkningsrätten och mottaga likviden för densamma.

*Utskottets
yttrande.*

Ifrågavarande spörsmål har en vida större räckvidd än som direkt framgår av motionen. I densamma har berörts allenast frågan om beskattning av inkomst genom överlåtelse av växande skog, då fastighetsägaren bortgivit skogen på rot till barn och densamma åtminstone formellt först därefter avyttrats till annan person. Ett alldeles likartat problem kan emellertid uppkomma nära nog i varje fall, då tillgång eller rättighet av natur att utgöra framtida avkastning å av givaren utövad verksamhet eller tillhörig kapitaltillgång bortgives till ägaren närstående person i avsikt att låta mottagaren genom försäljning av det bortgivna eller på annat sätt tillgodogöra sig ifrågakomna avkastning. Sålunda kan ett dylikt förfaringssätt, såvitt gäller ägare eller brukare av jordbruksfastighet, användas ej blott i fråga om skog utan jämväl beträffande gröda eller andra jordbruksprodukter. En rörelseidkare har möjlighet att vidtaga likartade åtgärder för att undgå skatt för eljest uppkommande fabrikations- eller handelsvinst genom att bortgiva vissa i hans lager ingående varor. Beträffande egentliga kapitaltillgångar må såsom exempel framhållas, att ägare av obligationer eller aktier kan bortgiva till värdepapperen hörande kuponger, innan ränta eller utdelning blivit tillgänglig för lyftning, varigenom mottagaren erhåller rätt att uppbära den ränta eller utdelning, vartill kupongerna berättiga. Den omständigheten att vid sistnämnda transaktion avkastning eller rätt till sådan avskiljes från själva tillgången, redan innan avkastningen förfallit till betalning och sålunda innan densamma i regel plägar utgöra skattepliktig inkomst, torde sakna betydelse. Därest överlåtelsen skett mot vederlag, skulle nämligen skattskyldighet därför uppkommit redan genom överlåtelsen eller på grund av vederlagets mottagande.

Ett näraliggande, ehuru ej fullt likartat spörsmål, uppkommer, där en uppfinnare eller ägare av värdepapper eller andra tillgångar, vilka han har möjlighet att avyttra med förtjänst under sådana omständigheter att

försäljningsvinsten är att hänföra till skattepliktig intäkt, i stället bortgiver dessa tillgångar till barn eller andra närstående, vilka i sin tur försälja det mottagna.

I samtliga nu angivna fall torde måhända tvekan kunna uppstå, huruvida och i så fall hos vilken person avkastningen eller vinsten bör taxeras som inkomst. Vidare kunna understundom vissa svårigheter uppkomma att beräkna storleken av det belopp, som bör taxeras såsom inkomst.

Ur principiell synpunkt måste det anses självfallet, att blivande eller i verkligheten redan uppkomna vinster genom förfaringssätt av nu angivna slag icke böra undgå beskattning. Emellertid föreligger enligt utskottets mening fog för det betraktelsesättet, att ägaren eller givaren redan genom avkastningens bortskänkande måste anses hava förfogat över densamma på ett sådant sätt, att det framstår som helt naturligt, att han beskattas för inkomsten, i den mån icke såsom i fråga om realisationsvinster uttryckliga lagbestämmelser lägga hinder i vägen för en sådan tolkning. Den omständigheten, att mottagaren har att erlægga gåvoskatt för värdet av det mottagna, saknar uppenbarligen all betydelse för bedömning av skyldigheten att utgöra skatt för inkomsten. Gåvoskatten avser nämligen att träffa kapitaltillgångens överföring till mottagaren. I nu omförmälda fall sker nämligen samtidigt med att givaren tillgodogör sig avkastningen en gåva av densamma till annan person.

Såsom förut framhållits kunna understundom svårigheter uppstå att bestämma storleken av det belopp, som bör upptagas till beskattning. Enahanda svårigheter torde emellertid även kunna uppkomma vid gåvoskattens beräkning och synas böra lösas efter de normer, som angivits i förordningen om arvsskatt och skatt för gåva.

Utskottet har därjämte ansett sig böra framhålla, att vid den praktiska tillämpningen av skattelagarna icke sällan påträffas fall, då den skattskyldige vidtagit åtgärder, vilka beträffande beskattningen måste givas annan innebörd än som av den skattskyldige uppgivits. Resultatet av sådana åtgöranden blir ofta, att den skattskyldige icke påföres den skatt, som han bort enligt lagstiftningens syfte. Uppenbarligen är det i fråga om tolkningen av skattelagarna av särskild betydelse, att dylika försök till kringgående av lagstiftningens syfte förhindras. Nämnda förhållande har uppmärksammats av 1928 års bolagsskatteberedning. I sitt den 18 december 1931 avgivna betänkande (sid. 380 ff.) har bolagsskatteberedningen erinrat om flera möjligheter att vidtaga åtgärder att kringgå lagstiftningens bokstav. Ehuru enligt vad bolagsskatteberedningen uppgivit i praxis, då oriktigheter av dylik beskaffenhet uppdragats, rättelse i flera fall vidtagits och den ifrågavarande åtgärden behandlats efter sin verkliga innebörd, har beredningen föreslagit införande i lagstiftningen av en allmänt hållen regel i ämnet, och skulle det överlåtas åt beskattningsmyndigheternas goda omdöme att tillämpa densamma, varjämte genom uppräknande i anvisningarna av vissa redan kända fall ledning lämnats

för tillämpningen. Stadgandet innebär att, om det finnes uppenbart, att åtgärd, vars beskaffenhet från beskattningssynpunkt äger betydelse, till sin verkliga innebörd är av annan beskaffenhet än som uppgivits, beskattningsfrågans bedömande skall ske med hänsyn till åtgärdens verkliga innebörd.

Såsom av det anförda framgår hava beskattningsmyndigheterna i åtskilliga fall, då skattskyldiga genom skentransaktioner av olika slag sökt att kringgå skattelagarna, vid tillämpningen bedömt dessa åtgöranden efter deras verkliga innebörd. Därest en sådan princip följes vid de nu omnämnda fallens bedömande, torde det icke vara erforderligt att omedelbart genomföra en lagstiftning sådan som den i motionen föreslagna. Ehuru den hittillsvarande rättstillämpningen synes hava varit vacklande, torde densamma dock icke lägga hinder i vägen för en tolkning av bestämmelserna i den riktning, som enligt utskottets mening måste anses rimlig och riktig. Med hänsyn härtill har utskottet icke ansett sig böra nu föreslå någon åtgärd i anledning av motionen. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på frågan samt att, därest för riksdagen framlägges förslag till lagstiftning av den innebörd, som den av bolagsskatteberedningen förordade, detsamma gives en så vid avfattning, att därav otvetydigt framgår, att transaktioner av nu ifrågavarande slag icke skola medföra att inkomst undgår beskattning.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II: 335 av herr Johansson i Edsbyn, om viss ändring av bestämmelserna rörande beskattning av inkomst av skogsbruk, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 maj 1933.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: se under betänkande nr 38.